

Lichtspoor

52ste jaargang | 2015 nummer 5

Vreemdeling op aarde

Hoe gaat u om met het feit dat u vreemdeling bent? Ik kan me voorstellen dat u denkt: 'Rare vraag. Ik ben toch geen vreemdeling? Ik bezit een paspoort en een burgerservicenummer!' Wacht even, laat me uitleggen wat ik bedoel.

In het Oude Testament lezen we over Jacob. Hij wordt op audiëntie ontvangen door de farao van Egypte. Hoe komt deze rondtrekkende herdersvorst aan het hof van de machtigste man uit het Midden-Oosten? Omdat zijn zoon Jozef onderkoning van Egypte is geworden. Wanneer de farao belangstellend informeert naar de leeftijd van de oude Jacob, antwoordt die: 'Het aantal van de jaren van mijn vreemdelingschap is honderddertig jaar' (Genesis 47: 9). Dat is wel een bijzondere manier om te vertellen hoe oud je bent. Jacob bedoelt er mee te zeggen dat hij in Kanaän, hoewel hij er met respect werd behandeld, nooit burgerrecht had genoten. Hij bezat immers geen meter grond. In zekere zin was hij altijd afhankelijk van de gunst van de Kanaänieten. Zijn bestaan werd in feite gekenmerkt door onzekerheid. En dat zou in Egypte niet anders worden. Ook daar zou hij, ondanks alle sympathie, altijd een vreemdeling blijven.

Daarmee is echter niet alles gezegd. De schrijver van de Hebreeënbrieffen zegt over de aartsvaders Abraham, Izak en Jacob dat zij *vreemdelingen en bijwoners* waren in Kanaän, omdat zij *'verlangden naar een beter, dat is naar een hemels vaderland'*. Het vreemdeling-zijn in Kanaän riep niet alleen een diep gevoel van onzekerheid op, maar deed

Jacob ook met verlangen uitzien naar Gods grote toekomst. Want daar zou hij pas echt thuis zijn en tot zijn ware bestemming komen. En daar ontleende hij de kracht aan om het uit te houden in zijn onzekere situatie.

Wij komen in ons leven telkens in aanraking met onze kwetsbaarheid. We stoten telkens op onze broosheid en gebrokenheid. Omdat wij ons leven ten diepste niet in eigen hand hebben, wordt het gekenmerkt door onvastheid en onzekerheid. Met de woorden van de dichter van Psalm 119 – en in de lijn van Jacob – *'Ik ben een vreemdeling op de aarde'*. Daarom is de vraag hoe wij omgaan met ons vreemdelingschap geen rare vraag! Stoten we ons eraan? Somberen we erover? De Bijbel laat ons zien dat juist ons vreemdelingschap, onze kwetsbaarheid en onzekerheid, aanleiding kunnen zijn ons te richten op Gods stralende toekomst. Dáár zijn we immers pas echt thuis. Daar ontvangen we onze waarachtige bestemming en zijn we geen vreemdelingen meer.

Mag ik u uitnodigen om wanneer u soms hardhandig en pijnlijk bepaald wordt bij uw kwetsbaarheid en gebrokenheid, u door de Heilige Geest te laten richten op wat God beloofd heeft? Een thuiskomst op de nieuwe aarde en een eeuwig leven bij Hem. Om vandaaruit moedig ons vreemdelingschap op aarde gestalte te geven en blijmoedig te leven voor Zijn aangezicht.

Ds H.G. de Graaff, Nieuwerbrug aan den Rijn

Ver heen... en weer terug

Het ontspoorde leven van Hilbert Bannink

'Ik kijk terug op een mooie jeugd. Totdat mijn vader overleed; ik was toen 14 jaar. Daar is het eigenlijk misgegaan.'

Meer dan veertig jaar later spreken we elkaar in een flat in Rotterdam-Zuid. Hilbert Bannink (56) heeft zijn leven weer op de rails, nadat het talloze malen is ontspoord. 'De weg terug is lang', zegt hij. We zitten aan tafel in de eenvoudig ingerichte kamer. 'Allemaal gekregen spullen. Ik had niets. Ja, alleen schulden.' Hij houdt een papier

met aantekeningen over zijn leven als een spiekbriefje bij de hand. 'Het kan me emotioneren om erover te vertellen.'

Hilbert is een jongen van het platteland, afkomstig uit een keurig gezin in de omgeving van Almelo. Een familie van Tukkers met veel muzikaal talent. Zijn vader was vaak ziek; hij was

afgekeurd. 'Ik was heel erg aan hem gehecht, we deden veel samen. Haalde ik op de technische school hoge cijfers, dan deed ik dat nog meer voor mijn vader dan voor mezelf. Toen hij me vertelde dat hij nog maar een paar maanden te leven had, stortte mijn wereld in. Na zijn overlijden raakte ik emotioneel op slot. Niemand kon me meer bereiken. De school heb ik wel afgemaakt. Ik vond een baan in de fabriek, als machinebankwerker. ▶

Na een stukgelopen verkering stortte ik me in een avontuur met een 17-jarig meisje uit wat wij thuis een 'asociaal' gezin noemden. Waarschuwingen van mijn broer sloeg ik eerst een tijd in de wind. Pas later zette ik er een punt achter. Maar een paar maanden nadien kwam ze naar me toe met de mededeling dat ze zwanger was. Ik schaamde me diep voor mijn familie, maar ik wilde niet weglopen voor mijn verantwoordelijkheid. We trouwden en hoewel we niet heel erg gelukkig waren, hadden we binnen een paar jaar drie kinderen. Mijn vrouw bleek jarenlang misbruikt te zijn door haar stiefvader. Dat trauma trok een wissel op onze relatie, er kwamen irritaties, we groeiden uit elkaar.

Zodra de spanning te hoog opliep, greep ik naar de fles. Op een gegeven moment stelde onze relatie zo weinig meer voor dat ik opgelucht was als de maandagochtend aanbrak en ik weer kon gaan werken... Een scheiding was onvermijdelijk.

Ik vond onderdak bij een goede vriend. Na verloop van tijd raakte ik verliefd op zijn dochter, die 17 jaar jonger was dan ik. Zij was ook stapel op mij. Met toestemming van mijn vriend traden we in het huwelijk. Daarmee verspeelde ik wel het laatste restje krediet bij mijn eigen familie; ze maakten me uit voor 'pedo'. We settelden ons in Den Haag, omdat we daar samen, in een

totaal onbekende omgeving, een nieuwe start wilden maken. We kregen een dochter. Alles leek koek en ei, totdat ik merkte dat mijn vrouw in het geheim een relatie was begonnen met een rijke zakenman. Van de een op de andere dag is ze vertrokken. 'Ze is opgehaald door een meneer in een Mercedes', vertelden de kinderen uit de buurt me.' Door de onverwachte scheiding, een ernstig auto-ongeluk en het overlijden van zijn moeder, raakte hij aan het eind van zijn Latijn. 'Ik had alleen mezelf nog. Maar ik wilde eigenlijk niet verder leven.'

Hij besloot naar Rotterdam te gaan. 'Daar heb ik mijn graf gegraven. Zolang ik geld had was

ik de vriend van elke kastelein. Maar toen het op raakte, was ik op mezelf aangewezen.' Vanaf dat moment vertoont de levensloop van Hilbert trekken van een repeterende breuk. Nu eens verblijft hij in de opvang van het Leger des Heils, dan weer zit hij in een afkickkliniek of leeft hij langdurig op straat. 'Twee jaar lang heb ik in een tentje onder de brug gewoond, bij metrostation Slinge. "U mag hier niet kamperen", zei de politie, die me een keer in de gaten kreeg. "Ik kampeer hier ook niet, ik wóón hier", zei ik. Niet dat dat veel hielp... Op het diepste dieptepunt van mijn leven, was ik vastbesloten mezelf te vergifigen. Met een ernstige leverontsteking belandde ik in het ziekenhuis. Als een zombie zat ik daar in mijn stoel, tot een arts me bij de kladden greep, op de benen zette en met stemverheffing aan me vroeg: 'Wil je dood? Of wil je leven? Kijk in de spiegel!' – diezelfde

spiegel die daar nog staat. Op dat moment brak er een licht in me door. Ik overzag de chaos die ik van m'n leven had gemaakt. In een flits bad ik God om genade en vergeving...' Daar zou het niet bij blijven. Iemand bracht Hilbert in contact met ds. Niels de Jong, predikant van een gemeente in Rotterdam-Centrum. 'Mijn hele leven heb ik opgebiecht. Ik ben gaan bidden en Bijbellezen. Dat gaf me de kracht om het vol te houden. Daarvoor geloofde ik wel, en bad ik ook wel eens, maar nu geloofde ik echt in Jezus Christus. Hij verlost me van al mijn zonden. Vanaf die dag in het ziekenhuis heb ik geen druppel alcohol meer gedronken. Ik wilde graag gedoopt worden en belijdenis doen. Het zou nog tien maanden duren voor het zover was. Het was een gevecht, want ik had jarenlang onder het bewind van de Boze geleefd. Ik moest ontdekken wie ik nu eigenlijk

'Er is altijd een nieuw begin mogelijk'

was. Stap voor stap heb ik mijn oude leven achter me kunnen laten. Heel voorzichtig heb ik weer contact met mijn familie en mijn kinderen.

De hulpverleningsinstanties van de GGZ willen me nu graag inschakelen als 'ervaringsdeskundige'. Dat snap ik wel, want pas als je het zelf hebt meegemaakt, weet je wat verslaafden doormaken. Slechts weinigen kunnen het maar navertellen. En van die weinigen die het overleven, wil haast niemand meer met het verslavingswereldje te maken hebben, uit angst terug te vallen in oude patronen. Ik ben zeer gemotiveerd om mensen te helpen. Ze hebben me nu een tweejarige opleiding aangeboden, als therapeut. Ik zie er naar uit om daaraan te beginnen.

In mijn scootmobiel rijd ik dagelijks door het park, hier in de buurt. Onlangs trof ik er een vrouw op een bankje. We raakten aan de praat en ik begreep dat ze bij het Leger des Heils in de opvang zit. Ze was aan lager wal geraakt, na het overlijden van haar man; haar kinderen hadden haar in de steek gelaten, het huis was verkocht, kortom, een drama. Aan het eind van haar verhaal vroeg ik: "Zou u graag opnieuw willen beginnen, in een nieuw leven?" Daar veerde ze helemaal van op. "Leg je leven in de handen van God", heb ik haar gezegd. Intussen zijn we een paar weken verder en ben ik een eind gevorderd om voor haar een plek in een zorgboerderij te regelen. Kijk, dat vind ik nou mooi. Niemand is een hopeloos geval. Er is altijd een nieuw begin mogelijk.'

Gast

Mag ik me even voorstellen?
Mijn naam is Mo.

Iedereen die het lef heeft te beweren dat ik een luizenleventje heb, geef ik groot gelijk. Sterker nog: ik heb hier het leventje van een prins! Maar of iedereen in dit land mij werkelijk accepteert, is de vraag. Ik kan geen gedachten lezen, maar wel raden wat menigeen denkt. Vuile parasiet! Wat doe je hier? Onze cultuur verwoesten? Moet je kijken: daar loopt mijnheer, chique gekleed, dankzij onze belastingcenten!

Als ik een wandeling maak door de stad kan het gebeuren dat straatjongens me uitschelden, alsof ze aan mijn gezicht zien dat ik er niet een van hun eigen volk ben. Ik moet zeggen: ze kennen hun termen! 'Hé, stomme allochtoon, opzouten! Ga naar je eigen land!'

En de Allerhoogste?

Als ik alleen langs de rivier slenter, even buiten de stad, schreeuw ik soms zo hard ik kan: 'Schepper van hemel en aarde, hoe kunt U dit nu doen? U weet hoe moeilijk mijn vader en mijn moeder het hebben, mijn broer en zus, hoe het regime de duimschroeven steeds vaster aandraait. Ik heb het goed, een verblijfsvergunning en een riante betrekking, maar zij...'

Een antwoord komt er niet.

Soms ben ik de wanhoop nabij. Dan loop ik door de stad, kuier ik over de markt, zie ik de handelaars, de kinderen die er spelen – en voel ik me alleen, moederziel alleen.

Meestal heb ik niet veel tijd om te mijmeren. Dan staat weer iemand mij aan te staren. Ogen spreken boekdelen. Potverteerder! Lekker lui leven op onze kosten, kun je wel? Hier de boel een beetje opvreten, onze baantjes inpikken, achter onze vrouwen aan jagen... Maak dat je weg komt, ga je moeder plagen in je eigen vaderland!

Ik heb het zelfs een keer meegemaakt dat kwajongens joelden: 'Minder, minder, minder!' Ik wist direct wat ze bedoelden: mensen van jouw soort zijn er te veel...

Als ik thuiskom, hoor ik het laatste nieuws. De ellende in mijn thuisland is weer groter geworden. De regering heeft regelingen getroffen waardoor het leven nog zwaarder is dan ooit.

Ik zou het liefst teruggaan. Maar ik ken mijn plaats. Ik ben allochtoon, gast en vreemdeling – ook al ben ik dan duizend keer Mosje, de aangenomen zoon van Farao's dochter: Mozes.

Moge God mij en mijn familie genadig zijn. ■

André F. Troost

Ooit was ik een vreemdeling...

We fietsten eens met ons gezin door het bos en waren zonder het te beseffen op een militair oefenterrein beland. De knallen klonken steeds dichterbij. Plotseling dook er uit een bosje een militair op. 'Hoe komen jullie hier? Weten jullie wel hoe gevaarlijk het hier is? Jullie zijn hier zeker vreemd?'

De herinnering kwam bij me boven toen ik de eerste regel las van het lied, dat op de achterpagina van dit blad staat afgedrukt: 'Eens was ik een vreemdeling...' De auteur, Robert M. McCheyne, is in Schotland opgegroeid en heeft er heel zijn korte leven gewoond en gewerkt. Eén keer maar heeft hij een lange buitenlandse reis gemaakt, helemaal naar het toen zogeheten Palestina. Daar was hij letterlijk vreemdeling. In dit lied bedoelt hij het anders; een beetje zoals in dat verhaaltje van het militaire oefenterrein. Dat je je niet bewust bent van de situatie waarin je verkeert. 'Ik was een vreemdeling voor God en mijn hart. Want ik besepte niet in welke geestelijke situatie ik was.'

Het ligt voor de hand dat McCheyne het hier heeft over zijn eerste jaren als student. Hij leefde toen zoals zoveel studenten, een vrolijk leventje. Niet per se losbandig, maar zonder verder veel na te denken. In de kerk

hoorde hij wel over Jezus, die voor de zonden gestorven was aan het kruis, maar het drong niet tot hem door. Hij had aan zichzelf en zijn leuke leventje genoeg.

Totdat zijn broer op zeer jonge leeftijd overleed, in 1831. Dat werd een keerpunt in zijn bestaan. Overtuigd van zijn zondig leven nam hij de toevlucht tot Christus. Daarover gaat het lied. Toen was hij niet langer een vreemdeling. Hij leerde zichzelf kennen, maar bovenal Christus om Wie God hem vrijsprak van alle zonde en schuld.

McCheyne is predikant geworden in Dundee en zeer velen tot zegen geweest, ondanks dat hij al op 29-jarige leeftijd is overleden. Hij liet een rijke schat na aan boeken, preken en gedichten. Een paar sprekende gezegden van hem zijn:

Een mens is niet meer dan wat hij is op zijn knieën voor God.

Vestig voor iedere blik op jezelf er tien op Christus.

Als ik Christus kon horen bidden in de kamer naast mij, zou ik miljoenen vijanden niet vrezen. Maar afstand doet er toch niet toe: Hij bidt voor mij. ■

Ds. J. Westland

Eens was ik een vreemd'ling voor God en mijn hart.
Ik kende geen schuld en ik gevoelde geen smart.
Ik vroeg niet: 'Mijn ziel, doorziet gij uw lot?
Hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God?'

Al sprak daar een stem uit de heilige blaân
van het Lam, met de zonden der wereld belaân,
ik zocht bij de kruispaal geen veilige wijk,
ik stond blind en van verre, in mij zelve zo rijk.

Ik deed als Jeruzalems dochters weleer,
ik weende om de pijn van mijn lijdende Heer,
maar dacht er niet aan, dat ik zelf door mijn schuld
Zijn kroon had gevlochten, Zijn beker gevuld.

Maar toen mij Gods Geest aan mij zelf had ontdekt,
toen werd in mijn ziele de vreze gewekt.
Toen voeld' ik wat eisen Gods heiligheid deed.
Daar werd al mijn deugd een wegwerpelijk kleed.

Toen vluchtte ik tot Jezus. Hij heeft mij gered!
Hij heeft mij verlost van het vonnis der wet!
Mijn heil en mijn vreugde en mijn leven werd Hij.
Ik boog me, en geloofde, en mijn God sprak mij vrij!

Nu ken ik die waarheid, zo diep als gewis,
dat Christus alleen mijn gerechtigheid is.
Nu tart ik de dood, nu verwin ik het graf.
Nu neemt mij geen satan de zegekroon af.

Nu reis ik getroost onder 't heiligend kruis
naar 't erfgoed hierboven, naar het Vaderlijk huis.
Mijn Jezus geleidt mij door de aardse woestijn.
'Gestorven voor mij!' zal mijn zwanenzang zijn.